

Z Częstochowy i okolicy

Na fali

Woda: — *Włosek srebro żywe, rodzony*
brał stołca;
dwójgiem niebios ujęty zagłęb;
biały motylek
jacht: — wżem, zakosami, od krańca
— do krańca;
wiatr: — dzikie melodie pomiędzy
lin spłoty...
Hej, pod naporem fali trzeszcza śróba
Łodzie!
Nuramy się zuchwale w rozbrzyżane
plany!
My, krew tętniąca szaleń! My, jurni —
a młodzi
z wodą, niebem i wichrem rzeucamy się
w tany!
 Witold Horodyński.

Lipiec
27
Wtorek

Dziś: Natalii m., Pantal.
 Jutro: Innocentego, Wikt.

Wschód słońca o godz. 5.11
 Zachód " " 21.01

DZIS ZACIEMIAMY

od godz. 22.00 do godz. 4.00

Kwitną lipy

Nic w tym nie ma dziwnego, że teraz lipy kwitną, powtarza się to przecież co rok i dlatego siódmy miesiąc roku nazywa się lipiec. Bardzo miły jest zapach kwiatu lipowego, poza tym naparu jego używa się jako środka potopnego oraz usmierzającego kurczę. Skrzętnie pszczołki z kwiatów lipy wyciągają najwięcej wosku i miodu. Jeśli się ten drugi produkt zaprawi odpowiednio alkoholem, powstaje likier, zwany miodem lipowym. Z tego powodu członkowie związków pszczelarzy są dla niedojadego (dla mnie również) ludzi, którym się słuszenie zadziroski i z którymi dobra znajomość jest bardzo cenna i wzbudzająca rozkoszne marzenia.

Nie tu jednak miejsce na liryczne wylewy, wróćmy więc do swoich baranów, jak mówi się w komedii Molière'a — to jest wstawić do spraw lipowych.

Odź lilię lipy używają się na karm dla kóz, owiec i baranów. Czy to nie z tego powodu mówi się tak często „lipa“?

Jest w takim powrocie obraza znacznego i bardzo pożytecznego drzewa, albowiem lipa w Europie środkowej była ognią uważaną za drzewo święte.

Lipy dożywają bardzo sędziwego wieku, gdyż mogą trwać podobno do tysiąca lat.

Wreszcie z lily lipowego robi się powrozcy. Bardzo wygodne drzewo, które dostarcza samo sznurą, gdy ktoś chce się powiesić, proszę jednak nie brać tego, broń Boże za jakąś zachęta do desperackich czynów.

Wreszcie lipy są bardzo ulubionymi drzewami dla ozdoby parków i alei.

Ponieważ we wspomnianych miejscach znajdują się także różne transakcje handlowe, można z żalem powiedzieć, że w cieniu lip „kwitną lipy“, kończące się często „nawalankami“. J. S.

Wyniki ciągnięcia Loterii

(tp) Wyniki ciągnięcia Loterii Liczbowej z dnia 24 lipca b. r. w Krakowie przedstawiały się jak następuje:

pierwsze wywołanie: 13, drugie: 55, trzecie: 33, czwarte: 37, piąte: 57.

Następne ciągnięcie odbędzie się dnia 28 lipca b. r. w Warszawie.

Spis drzew owocowych

(tp) Na podstawie zarządzenia z dnia 5 lipca b. r. w połowie miesiąca sierpnia b. r. odbędzie się na obszarze całego Gen. Gub. spis drzew owocowych.

Władze gminne winny ustalić stan następujących gatunków drzew owocowych, krzewów owocowych, jagodowych lub powierzchni pod uprawę jagód, o ile mają stary ten zagospodarowania: jabłoni, gruszy, śliw, wiśni, mirabeli i reńkoid; dalej drzew pigwowych, czereśniowych, wiśniowych, morelowych, brzoskwińskich, orzechów włoskich i migdałowych.

wych; następnie krzewów porzeczkowych i agrestu; wreszcie powierzchni pod uprawę truskawek i malin. Przy wszelkich gatunkach należy, według jasnego podziału, podać ile jest produkujących, ile jeszcze nieprodukujących oraz ile odpada z powodu niezdatności do produkcji.

Przekształcenie Izby Rolniczych
 (tp) W Dzienniku Rozporządzeń dla G. G. Nr. 53 ukazało się zarządzenie z dnia 3 lipca 1943 r., mocą którego Izby Rolnicze na obszarze Biura Agrarnej i przyłączone do Urzędu Okręgu (Wydział Wyżywienia i Rolnictwa).

Według paragrafu 2 wspomnianego zarządzenia, majątek Izby Rolniczych przechodzi na Gen. Gub. z wyłączeniem likwidacji Dochodów i wydatki Okręgowego Biura Agrarnej przelimitują w budżecie Gen. Gub. Omawiane zarządzenie weszło w życie z mocą obowiązującą od dnia 1 kwietnia b. r.

Terminarz aprowizacyjny
 (ster) 26-go bież. mies. przydziały żywności na dodatkowe karty I i II kat. wydawane będą w sklepie „Jedność“ Nr. 38 przy Al. Wolności 20, dla pracowników fabryki papieru i wszystkich opóźnionych posiadaczy dodatkowych kart żywnościowych.

Uwaga, chętni do pracy
Zapotrzebowanie na kolej i na Wshód
 (tp) Dyrekcja Kolei Wschodniej Warszawa rozpoczęła przyjmowanie podań kandydatów chcących otrzymać posadę na kolei. Dyrekcja

warszawska ma duże zapotrzebowanie na ludzi nadających się do technicznej, kolejowej, administracyjnej i nadzorczej obsługi w najszerszym tego słowa znaczeniu. Blizsze szczegóły o warunkach i możliwościach pracy na kolei zostają ogłoszone w Urzędowym D. zebra Inormacyjnych (Amtliches Nachrichtenblatt der G. D. O. z dnia 14 lipca 1943 r.)

(ster) Istniejąca przy Adolf Hitler Allee 12, filia firmy budowlanej „Sanitas“ zajmuje się wzbudowaniem męczyn do pracy na Wschodzie. Przede wszystkim zaznacza się zapotrzebowanie na sily fachowe takie, jak: murarze, cieśle, stolarze, kowale itp. Poza tym przyjmuje się także sily niekwalifikowane. Robotnicy przyjmowani są na korzystnych warunkach, z którymi można zapoznać się z prospektów firmy. Filia firmy „Sanitas“ czynna jest codziennie od godz. 9-ej do 14-jej.

Egzaminy stolarskie
 (x) W tych dniach odbył się w lokalu Pow. Wydz. Rzem. egzamin teoretyczny w zawodzie stolarskim.

Komisja, pod przewodnictwem p. Kazimierza Sobalskiego, przynależa tytuł mistrza p. Janowi Blachnickiemu, czeladniczy zaś p. Tadeuszowi Owczarkowi.

Głogół w szpale
 (ster) W godzinach popołudniowych wybuch pożaru w drewnianym szpale przy ul. Lipowej 34. Spłoty tam znajdujące się odpadki celulozowe oraz części budurku. Zapalona straż pożarna w krótkim czasie ogień zlokalizowała i ugasiła. Przeważna część — niemienna.

Konieczne przygotowania O. P. L.

(tp) W związku z wojną totalną i lotczytymi atakami skierowanymi przeciwko ludności cywilnej, ta ostatnia na terenie Gen. Gub. obowiązująca jest jak najlepiej przygotowana się przeciwko niebezpieczeństwu bomb samolotów nieprzyjacielskich. Przygotowanie to odnosi się również do ludności tych terenów, które dotychczas nie były bombardowane.

Pogotowie przeciwlotnicze musi być wszędzie i o każdej porze tak zorganizowane, aby do akcji ratunkowej można było natychmiast przystąpić. Przede wszystkim w dostatecznej ilości stale musi być przygotowany piasek i woda, a sprzęt obrony przeciwlotniczej winien znajdować się w najlepszym stanie. Ostatnie ataki lotnicze wykazały, że woda i piasek muszą się znajdować nie tylko w poszczególnych mieszkańach, lecz również i na klatkach schodowych, a nawet w schronach; może bowiem także konieczność gaszenia pożaru w piwnicy. Również konieczne jest, aby ubranie służby ochrony przeciwlotniczej było wilgotne; trzeba się liczyć bowiem z ewentualną koniecznością przejścia przez ścianę ognia. Ponadto należy przygotować chustki do zwilżania, nieodzownie przy silniejszym wytworzeniu się dymu. Szczególnie niebezpieczeństwo zagraża ze strony węgla, gdy ten leży na składzie w pobliżu schronu. W związku z tym, w jaki sposób w dwulitrowym wlewie w czasie węgla, zaleca się wagi usunąć z zagrożonej strefy.

Przepróbowanie powyższych zarządzeń da podstawę do zwiększenia obronności i umożliwi skuteczną przeciwdziałanie nalotom nieprzyjacielskim.

Wieloletnia produkcja Spółdzielni wynosiła 4 tysiące par obuwia na drewnianych spódkach, 800 par na skórzanych i tydzie par obuwia z drzewianych spódkami (letnie), wykonanych z odpadków. Charakterystycznym cechem było wykonywanie oszpełków obuwia, rzekomo bez pomocy maszyny, jednak sposobem fabrycznym. Pracownicy otrzymali dodatkowe przydziały żywnościowe, karty zapoznania na odnowienie obuwia, a ostatnio podjęto się nowego. Przy Spółdzielni przybyłemu stanowisku Zarządu Miejskiego ceść pracownikowi otrzymała ogroldni dalków pod u. prawę warzyw za minimalną opłatą.

Spółdzielnia przystąpiła do dyskusji z sąsiednią O. P. L. w sprawie wydziału O. P. L. w Krakowie przez t. zw. „Lederkontor“. Techniczne wykonanie i roz. obuwia z polskimi i niemieckimi, w Krakowie. Gotowe obuwie wysyłane jest do Centrali Zespołu Pracy Szw. w Krakowie.

Dotychczas na skutek przeprowadzonej rewizji bilansu i działalności Spółdzielni przed Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni w Krakowie i pozytywnych wyników, „Opatrność“ otrzymała nowoczesną maszynę do szycia.

Spółdzielnia jest członkiem Centrali Przemysłu i Handlu w Warszawie, Centrali Przemysłu Chemicznego w Kielcach, Centrali Kasy Spółek Rolniczych w Garbolicach, Gospodarki w Krakowie, Z. Bryzdykowskiej, oraz instytucji rolniczych i bankowych miastowych.

Do „Opatrności“ należy wielka ilość członków, udziałowców (udziały po 30 zł) Kasa i Kasa i Kasa i K. K. O. w Wolbromiu, Banku Rolniczym i Kasie im. Stożycy w Wolbromiu.

Instytucja ma dwa własne domy w Wolbromiu i posiada dwa domy do zwiedzenia. W najbliższym czasie przystąpi do budowy śledek, na warszaty i sklepy dla siebie.

Spółdzielnia kształtowała obecnie przeszło 30 młodych rzemieślników z zawodu szewskiego, a głównie cholewickiego.

Według artykułu 59 ust. 2 ustawy o spółdzielniach. W odniesieniu do spółdzielni kredytowych należy uzyskać zgodę Urzędu Nadzoru Bankowego.

Omawiane zarządzenie weszło w życie z dniem 1 lipca 1943 r., a traci moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 1943 r.

Ważne zgromadzenia członków spółdzielni

(tp) W Dzienniku Rozporządzeń dla G. G. Nr. 54, ukazało się zarządzenie w sprawie ograniczeń, uwarunkowanych stosunkami wojennymi w spółdzielniach prawa niemieckiego.

Według paragrafu 1 wymienionego zarządzenia, nie będą się odbywały zgromadzenia członków spółdzielni prawa niemieckiego. Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej może dopuścić odbycie się walnego zgromadzenia członków. Nie narusza to uprawnień Kierownika Urzędu Nadzoru Bankowego dla Gen. Gub. do żądania zwolnienia zgromadzeń członków spółdzielni kredytowych.

Uprawnienia przysługujące, według ustawy lub statutu zgromadzeń członków przechodzą na Radę Nadzorczą z tym, że:

1) członkowie Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej, Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej wykonuje także inne uprawnienia, przysługujące zgromadzeniom członków w stosunku do rady Nadzorczej. Może on powziąć uchwały w

sprawie udzielenia absolutorium Radzie Nadzorczej, przekazać następnie zgromadzeniu członków. W spółdzielniach kredytowych członków Rady Nadzorczej odwołuje Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej w porozumieniu z urzędem Nadzoru Bankowego dla Gen. Gub.

2) Okres urzędowania członków Rady Nadzorczej przedłuża się — niezależnie od prawa Komisarza Państw. Rady Spółdzielczej, przysługującego mu według punktu 1-go zdanie 1 — aż do dokonania nowego wyboru na następnym zgromadzeniu członków.

3) Jeżeli ustawa lub statut uzależnia ważność uchwał zgromadzenia członków od oznaczonej większości lub od przestrzeżenia innych przepisów formalnych, to tego rodzaju uchwały, powzięte przez Radę Nadzorczą w miejsce zgromadzenia członków, wymagają zatwierdzenia Komisarza Państwowej Rady Spółdzielczej.

Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej może w poszczególnym wypadku zabronić aż do nowego zarządzenia ogłaszania bilansów,

ważne na obronki. Najodpowiedniejszym jest nawóz owczy, dalej koński, wreszcie bydłocy, który najwolniej się rozkłada.

Największe zapotrzebowanie co do łatwo przyswajalnych pokarmów wykazuje rzepak już w wrześniu, jeszcze więcej w październiku, czyli w miesiącach pierwszego rozwoju rośliny. Już zatem w jesieni rzepak pobiera większą część potrzebnych mu do rozwoju pokarmów, zwłaszcza azotu, którego prawie całkowicie, potrzebną ilość zużywa w jesieni, rozkładając zużyte potasu, mniej więcej równomiernie na okres jesieni i wiosny. Zbyt duże ilości nawozów pomocniczych oraz duże dawki nawozu stałowego, mogą spowodować wyleganie rzepaku.

Według obliczeń, rzepak zużywa około 138 kg azotu do wydziana dojrzałych plonów z 1 ha. Pod tym względem przewyższa on wszystkie inne rośliny uprawne, a przede wszystkim zboża. Pamiętaj jednak należy o równoczesnym nawożeniu potasem i fosforem, a także o tym, że rzepak należy do roślin, bardzo reagujących na brak wapna w glebie. Należy przeto co kilka lat w dawkach po 20 q na 1 ha, rozsypanie wapno palone, nawet na glebach zasadowych.

Co do nawożenia obronkiem podkreślić należy, że wywozić trzeba obronki wcześniej i w stanie dobrze rozłożonym. Tylko wczesne przyoranie obronki gwarantuje dobre plony. Obronki bowiem musi się szybko rozłożyć w glebie, aby wstępujący rzepak miał zaraz pokarm łatwo przyswajalny.

Co do nawozów zielonych, to wczesne ich przyoranie, co najmniej na 4-6 tygodni przed siewem, jest gwarancją, że zielona masa rozłoży się tak bardzo, aby wpływ azotu odznaczyć się już dostatecznie w jesieni. Nawozy, przyorane tuż przed siewem, nie dają dobrych rezultatów, bowiem rzepak już w czasie zimy przepadnie i nie przynosi dobrych plonów.

Rzepak siewa się: 1) rzutem, 2) siewnikiem rzędownym, 3) przesadza się ze szkolki. Rzepak ozimy siewa się w końcu lipca lub w pierwszej połowie sierpnia.

Rzutowo siewem rzepak tylko wtedy, gdy ziemia znajduje się w bardzo wysokiej kulturze i jest idealnie czysta, co rzadko się spotyka. Przeważnie siewa się rzędowo za pomocą siewnika, gdyż wówczas można utrzymać w czystości i łatwo go obrobić. Siewa się go bezpośrednio no orce siewnej, która następnie bronujemy. Odległość między rzędami wynosi około 30 cm. Czasami stosuje się także siew pasowy: między dwoma rzędami dajemy odległość około 15 cm, a następnie zostawiamy pas szerokości 40-60 cm.

Głębokość przykrycia ziarna na roli wilgotnej powinna wynosić 1,5 cm, na suchej 3 cm. Ilość wysiewu rzepaku ozimego przy siewie rzędowym waha się od 6-12 kg, przy siewie rzutowym od 12-16 kg na 1 ha.

Przeprowadzono ostatnio szereg doświadczeń wykazały, że dobre wyniki uzyskuje się przy znacznej obniżonej ilości wysiewu. Np. w doświadczeniach dr. Waackera uzyskano najlepsze plony przy siewie załadwie dwóch kilo na 1 ha. Nie można zalecać jednak naśladowania w tym kierunku, gdyż kultura naszych ziem nie pozwala na zredukowanie ilości wysiewanego ziarna prawie do minimum.

Niekiedy, zwłaszcza w gospodarstwach włościańskich, bywa stosowana metoda flonowania. Rzepak siewa się w czerwcu w grządkach, flonuje się w końcu sierpnia lub początku września. Metoda ta pozwala na późniejszy sprzęt przedplonu, potrzebuje jednak znacznej ilości robocizny.

Przy pomyślnych warunkach rzepak wschodzi po 5-7 dniach. Jeżeli po zasianiu deszcz ulepiole, to, trzeba przerozać i jeszcze raz zasieć, bowiem ziarno nie wykiełkuje i ulegnie zgnicia. Przy późniejszym zaskorupieniu roli, poszczymy ostrożnie bronę, pielnik lub motykę. Gdy rzepak jest za gęsty, wtedy przerzedzamy go, a lepiej się rozwinię. W październiku, celem uchronienia roślin od mrozu i nadmiaru wilgoci, obrobiamy rzepak. Zbyt wczesne obrobienie nie jest wskazane, gdyż przyspiesza rozwój pedów, co zwiększa niebezpieczeństwo wyprzenia.

Jeżeli w czasie zimy rzepak nie ucierpił od mrozu lub śniegów, wtedy wczesną wiosną możemy go w celu otworzenia roli i zmniejszenia chwastów... Gdy jednak znaczna ilość gólin przepadła, najlepiej jest zorać i zasieć: obik, siew i t. d., rzepak, ziemniaki, owies, mieszankę i t. d.

Pamiętajmy, że rzepak przyczynia się do podniesienia kultury roli, gdyż dzięki glistokiemu koncentruje się węgla glistki i staramy się o uprawę, spulchniając ziemię, pozostawiamy bardzo dobre stanowisko dla innych roślin, ziemię w doskonałej strukturze gruzelkowej.

Włodzimierz R.

Przeorywka ścierniska

Wczesne przeorywanie ścierniska ma zasadnicze znaczenie dla uprawy ziemi. Przecznana i zbronowana rola nie wysycha i nawet w okresie posuchy zachowuje potrzebną wilgoc i w przetranej roli można się przybrać bakterie, powodujące gnienie ściernia, zachodzą w niej również ważne dla rolnika przemiany.

Wreszcie w przorozonej i zbronowanej roli wstępuje szybko chwasty, które trzeba wylepić przez powtórne zbronowanie. Wszystko to wpływa wymienienie na fermentację ziemi i oczyszczenie jej z chwastów. Dlatego też przeorywka ścierniska musi być przeprowadzona możliwie wczesnie, gdyż każdy dzień przynosi nie dające się powetować straty. Zytelnika powinno się przerozwać zaraz po ustawieniu snopów w rzędy. Inne ścierniska zaraz po sprzątnięciu zboża z pola.

Ścierniska muszą być przecznane najpóźniej w ciągu dwóch tygodni. Kto nie uczynił tego w przepisany czas, może być surowo ukarany. Orac należy bardzo płytko, na 6-8 cm, a ziemię zorać naciągami zwłoczycy lub zbronować. Jeżeli ziemia jest sucha, to zaleca się po przorozonej najpierw zwalocwać ją, a potem zaraz zbronować. Przy większych opadach, a także wtenczas, gdy chwasty zaczynają się zielenić, musimy bronować powtórnie.

KACIK ROLNICZY

Siew rzepaku ozimego

Łuz czas pomyśleć o siewie rzepaku ozimego, który powinien być dokonany przed upływem pierwszej połowy sierpnia.

Rzepak, w stosunku do gleby, stawia duże wymagania. Odpowiednie dla niego — to bogate w składniki pokarmowe, próchniczne i wapniene średniożwiężte gleby gliniaste, spoczywające na przepuszczalnym podłożu. Nie tylko bowiem należy brać pod uwagę właściwości warstwy wierzchniej, lecz także podglebie i podłoże odgrywają tu w równym stopniu ważną rolę.

Najlepszym stanowiskiem dla rzepaku jest uźór czarny wynowoczony. Uprawa się często rzepak po roślinach pastewnych jak np. po konicy, po lucernie, po jednorocznych roślinach pastewnych (wyki, mieszańki), schodzących wczesnie z pola. Dobre wyniki daje również siew rzepaku na przyorany wstępnie z mieszanki bobinu, peluski i bobiku, wydziałony z wosny wina, przoroza z chwila ukazania się pierwszych strąków. Sam rzepak jest doskonałym podplonem dla zbóż, a najgorszym przedplonem dla rzepaku są właśnie zboża (z wyjątkiem może jęczmienia ozimego).

Uprawa gleby powinna być głęboka, rola natomiast czysta, pulchna, jednakże nie rozpylna. Gdy rzepak następuje po konicy, lucernie, ziemniakach wczesnych, można zadonosić się tylko jedną, średniej głębokości orką (jeżeli przed plon był na orce głębokiej), przy czym dać tylko należy odpowiednią do pory roku i do stanu roli drosnąć za pomocą kultywatora, brony i walca. Z powodu małej zdolności korzeni rzepaku do pobierania trudno przyswajalnych składników gleby, musimy dostarczyć mu pokarmów w łatwo przyswajalnej formie i uprawiamy go przede-

